

Tom 32/2020, ss. 5-15

ISSN 2719-4175

e-ISSN 2719-5368

DOI: 10.19251/ne/2020.32(1)

www.ne.mazowiecka.edu.pl

Artur Zimny

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie

artur.zimny@konin.edu.pl

ORCID: 0000-0002-8025-550X

POSTULATYWNY MODEL FINANSOWANIA PUBLICZNYCH UCZELNI ZAWODOWYCH

ASPIRATIONAL FINANCING MODEL FOR STATE SCHOOLS OF HIGHER PROFESSIONAL EDUCATION

Streszczenie:

Celem artykułu jest przedstawienie argumentów przemawiających za wprowadzeniem zmian w finansowaniu publicznych uczelni zawodowych, zaprezentowanie konkretnych rozwiązań w zakresie finansowania omawianych szkół wyższych, a także przeanalizowanie warunków i ryzyka wdrożenia zaproponowanych rozwiązań, które w dużej mierze spowodowałyby zmianę całokształtu funkcjonowania uczelni. Skonstruowany przez autora postulatywny model finansowania publicznych uczelni zawodowych jest wynikiem przeprowadzonych badań i analiz, obserwacji publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego w Polsce

Summary

The aim of the article is to present the arguments for introducing changes in the financing of state schools of higher professional education, to present specific solutions in the financing of discussed higher education institutions, and to analyze the conditions and risks of implementing the proposed solutions that would largely change the overall functioning of these schools. The aspirational financing model for state schools of higher professional education constructed by the author is the result of research and analysis carried out, observation of public higher professional education in Poland and experience in managing one of the schools

i doświadczeń w zarządzaniu jedną z uczelni należących do tego sektora.

Słowa kluczowe: wyższe szkolnictwo zawodowe, publiczne uczelnie zawodowe, finansowanie szkolnictwa wyższego

JEL Classification: I22, I23

belonging to this sector.

Keywords: higher professional education, state schools of higher professional education, financing of higher education

JEL Classification: I22, I23

WPROWADZENIE

Na temat finansowania publicznych uczelni zawodowych można by prowadzić długie dyskusje i rozważania, tak zresztą jak i finansowania całego sektora szkolnictwa wyższego w Polsce. Od czasu do czasu podnoszone są nawet głosy podważające zasadność finansowania tych szkół wyższych, gdyż powoduje to rozproszenie alokacji ograniczonych środków budżetowych i w rezultacie ogranicza rozwój uczelni akademickich. Choć trudno nie zgodzić się z tym, że finansowanie publicznych uczelni zawodowych powoduje rozdrobnienie środków przeznaczonych na szkolnictwo wyższe w Polsce, to jednak należy mieć na uwadze fakt, iż subwencje z budżetu państwa dla omawianych szkół wyższych (do 2018 roku: dotacje) stanowią zaledwie 4,8% ogółu środków finansowych przyznawanych polskim uczelniom [GUS, 2017]¹.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie argumentów przemawiających za wprowadzeniem zmian w finansowaniu publicznych uczelni zawodowych, zaprezentowanie konkretnych rozwiązań w zakresie finansowania omawianych szkół wyższych, a także przeanalizowanie warunków i ryzyka wdrożenia zaproponowanych rozwiązań, które w dużej mierze spowodowałyby zmianę całokształtu funkcjonowania uczelni. Skonstruowany przez autora postulatyczny model finansowania publicznych uczelni zawodowych jest wynikiem przeprowadzonych badań i analiz [Zimny, 2017, s. 206-294], obserwacji publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego w Polsce i doświadczeń w zarządzaniu jedną z uczelni należących do tego sektora.

---

¹ Odrębną kwestią pozostaje natomiast sposób przyznawania środków finansowych (taki sam w odniesieniu do wszystkich uczelni w Polsce), który nie ma formy decyzji administracyjnej, co tym samym zamyka szkołom wyższymi drogę nie tylko do odwoływania się, ale także ewentualną drogę sądową. Zdaniem władz niektórych publicznych uczelni zawodowych forma prawna decyzji administracyjnej byłaby sprawdzianem i gwarantem, z jednej strony wywiązywania się przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) z zapisów prawnych wobec poszczególnych uczelni, z drugiej natomiast skuteczniejszej realizacji nałożonych na uczelnie zadań i powinności ustawowych [Draus, 2014].

1. PRZESŁANKI ZMIAN W FINANSOWANIU PUBLICZNYCH UCZELNI ZAWODOWYCH

Pod adresem publicznych uczelni zawodowych formułowanych jest szereg oczekiwań ze strony władz samorządowych. Władze samorządów miast oczekują większej otwartości i aktywności na rzecz mieszkańców i środowiska lokalnego, władze samorządów powiatów oczekują głównie nawiązywania i zacieśniania współpracy z przedsiębiorcami i samorządami gminnymi w celu diagnozowania i rozwiązywania istniejących problemów, a w szczególności problemu bezrobocia, natomiast władze samorządów województw oczekują nade wszystko zaangażowania uczelni w rozwijanie inteligentnych specjalizacji regionalnych oraz pobudzanie innowacyjności. Jednocześnie władze samorządowe wszystkich szczebli uważają, że publiczne uczelnie zawodowe powinny dostosowywać ofertę kształcenia do zmieniających się potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy [Zimny, 2017, s. 242-243]. Powyższe sugestie i oczekiwania, odzwierciedlające dylematy i wyzwania rozwojowe samorządów, są w dużej mierze uzasadnione. Analizując je można jednak stwierdzić, że w funkcjonowaniu publicznych uczelni zawodowych konieczne są pewne zmiany. Jeśli uczelnie te mają być, w większym stopniu niż do tej pory, zorientowane na rozwiązywanie lokalnych i regionalnych problemów, wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego obszarów, na których funkcjonują, kreowanie pozytywnego wizerunku tych obszarów, a nade wszystko skoncentrowane na podejmowaniu działań wiążących rozwój tych obszarów z rozwojem uczelni to zdaniem autora konieczna jest zmiana zasad finansowania tych szkół wyższych polegająca na wprowadzeniu częściowego finansowania z budżetów samorządowych (regionalnych i lokalnych).

Obecnie, w 2020 roku, podstawą finansowania publicznych uczelni zawodowych są subwencje otrzymywane corocznie z budżetu państwa na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego, w tym kształcenie studentów na studiach stacjonarnych, utrzymanie i rozwój uczelni, w tym domów i stołówek studenckich oraz rozwój zawodowy pracowników uczelni. Kwota części zasadniczej subwencji, wyodrębniona dla tych uczelni, jest dzielona według odpowiedniego algorytmu, w którym ujęte zostały, oprócz tzw. stałej przeniesienia z wagą 0,45, cztery składniki, a mianowicie: składnik studencki (waga 0,50), składnik kadrowy (waga 0,40), składnik absolwencki (waga 0,05) i składnik przychodowy (waga 0,05) [Rozporządzenie w sprawie sposobu podziału środków...]. W ostatnich latach średnia wysokość subwencji dla poszczególnych uczelni

kształtowała się na poziomie kilkunastu milionów złotych rocznie i stanowiła około 80% ogółu przychodów tych uczelni. Pozostałą część stanowiły w szczególności opłaty pobierane w związku z prowadzoną działalnością edukacyjną oraz przychody z szeroko rozumianej działalności gospodarczej². Abstrahując jednak od wysokości subwencji i jej struktury należy zwrócić uwagę na fakt, iż subwencja jest w całości przekazywana ze środków budżetu państwa. Z jednej strony jest to niewątpliwie rozwiązanie dość wygodne dla publicznych uczelni zawodowych, z drugiej jednak niemal w pełni uzależnia funkcjonowanie tych uczelni od środków przeznaczonych w budżecie państwa na szkolnictwo wyższe i od decyzji ministra. Tym bardziej zatem uzasadnione wydaje się zdwersyfikowanie źródeł przychodów publicznych uczelni zawodowych poprzez wprowadzenie częściowego finansowania z budżetów samorządowych³ – biorąc jednocześnie pod uwagę fakt, że są to uczelnie, których zasięg przestrzennego oddziaływania ogranicza się do miast, powiatów, a najdalej do podregionów, na terenie których są one zlokalizowane, a jednocześnie są szkołami wyższymi wspierającymi proces rozwoju regionalnego i lokalnego.

2. PROPONOWANE ZMIANY W FINANSOWANIU PUBLICZNYCH UCZELNI ZAWODOWYCH

Propozycja włączenia środków budżetowych samorządów w system finansowania publicznych uczelni zawodowych nie jest niczym nowym. Takie rozwiązanie było już bowiem proponowane w 2008 roku w trakcie prowadzonej wówczas dyskusji nad reformą systemu nauki i szkolnictwa wyższego. Fundamentalne różnice między propozycją sformułowaną przez autora a ówczesnymi postulatami polegają jednak na charakterze finansowania i zakresie uprawnień nadzorczych. Otóż pod koniec pierwszej dekady XXI w. proponowano stworzenie możliwości fakultatywnego wsparcia publicznych uczelni zawodowych przez samorządy terytorialne, zwłaszcza miejskie i wojewódzkie, a jednocześnie postulowano przeniesienie tych uczelni pod nadzór samorządów województw z zagwarantowaniem im autonomii w sprawowaniu władztwa i zarządu, po-

---

² W latach 2011-2016 udział dotacji z budżetu państwa w strukturze przychodów ogółem publicznych uczelni zawodowych stopniowo wzrastał, przy jednoczesnym spadku udziału opłat za zajęcia dydaktyczne. Z kolei w latach 2017-2018 udział dotacji zmniejszył się o kilka punktów procentowych, przy jednoczesnym wzroście pozostałych przychodów.

³ Co prawda niektóre spośród publicznych uczelni zawodowych otrzymują pewne środki z budżetów samorządowych, przede wszystkim z budżetów miast, jednak ich udział, średnio rzecz biorąc, oscyluje wokół 0,5% przychodów ogółem.

zostawiając MNiSW nadzór nad jakością zajęć dydaktycznych [MNiSW, 2008, s. 10-14]. Z kolei autor proponuje wprowadzenie częściowego finansowania z budżetów samorządowych, które jednak powinny mieć charakter obligatoryjny. Inaczej mówiąc, większość środków na realizowanie zadań związanych z kształceniem studentów studiów stacjonarnych i utrzymaniem uczelni w dalszym ciągu powinny być przekazywanych z budżetu państwa, natomiast pozostałe środki powinny być obowiązkowo przekazywane z budżetów jednostek samorządu terytorialnego⁴ – w większym stopniu z budżetów województw i miast, a w mniejszym z budżetów powiatów⁵. Pomimo współfinansowania samorządowego uprawnienia nadzorcze nad funkcjonowaniem publicznych uczelni zawodowych powinny pozostać w gestii MNiSW. Województwa, powiaty i miasta współfinansujące omawiane uczelnie powinny natomiast mieć wpływ na ich funkcjonowanie, ale nie w sferze organizacyjnej, lecz dydaktycznej – poprzez istotny udział w kreowaniu oferty kształcenia, czyli oferty studiów na określonych kierunkach i poziomach kształcenia oraz sposobów organizacji procesu kształcenia.

Uszczegóławiając propozycję włączenia środków budżetowych samorządów w system finansowania publicznych uczelni zawodowych należy jednoznacznie podkreślić, że włączenie to powinno mieć charakter obligatoryjny⁶. Przyjmując za punkt odniesienia średnią wysokość subwencji otrzymywanej w ostatnich latach przez analizowane uczelnie z budżetu państwa, za rozsądny można uznać udział samorządów w finansowaniu szkół wyższych w granicach od 25% do 35% wspomnianej subwencji, przy czym optymalne wydaje się współfinansowanie na poziomie 30%. Zaangażowanie finansowe jednostek

4 Dla porównania warto wspomnieć, że w Niemczech większa część budżetów uczelni pochodzi ze środków przekazywanych przez państwa związkowe, które zabezpieczają wydatki na bieżącą działalność i częściowo na inwestycje. Jedynie 17% środków pochodzi z budżetu federalnego, które w większości przeznaczane są na pokrycie kosztów inwestycji i utrzymanie infrastruktury. Środki o pochodzeniu federalnym w zakresie ich wydatkowania charakteryzują się dużym stopniem formalizmu, natomiast środki pochodzące z budżetów państw związkowych pozostają w dyspozycji uczelni w zakresie ustalonym przez ich organy [Bednarczyk-Płachta, 2016, s. 33-34].

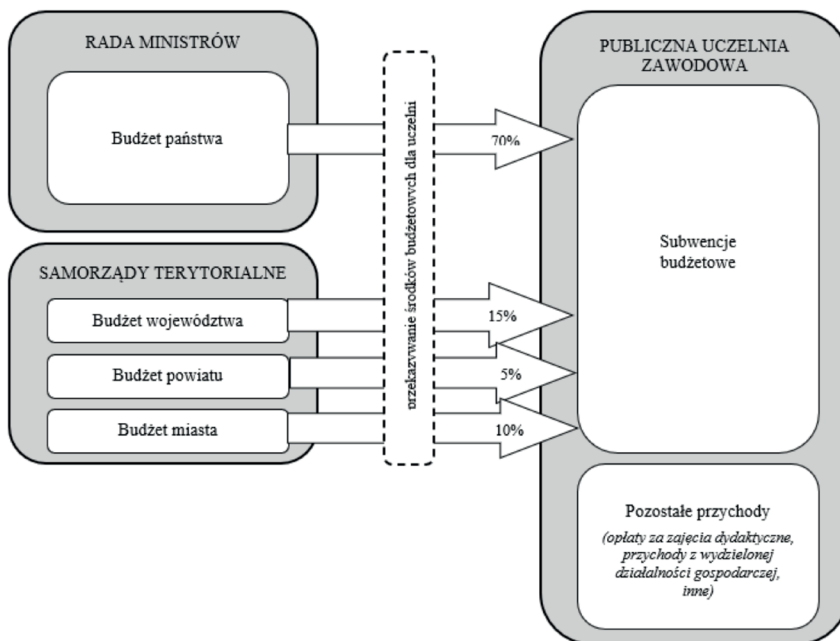
5 Propozycja większego finansowania z budżetów województw podyktowana jest m.in. tym, że samorządy województw są ustawowo zobowiązane do wspierania i prowadzenia działań na rzecz podnoszenia poziomu wykształcenia obywateli. Z kolei propozycja mniejszego finansowania z budżetów powiatów wynika z relatywnie małej samodzielności finansowej tych jednostek samorządu terytorialnego w porównaniu z samorządami województw i samorządami miast.

6 Trudno zresztą spodziewać się, że w przypadku wprowadzenia jedynie fakultatywnej możliwości finansowego wspierania publicznych uczelni zawodowych jednostki samorządu terytorialnego współfinansowałyby te uczenie w pełnym zakresie, czyli w takim, który pozwoliłby na uzupełnienie brakującej kwoty, wynikającej ze zmniejszonego finansowania ze strony budżetu państwa.

samorządu terytorialnego poszczególnych szczebli powinno być jednak zróżnicowane. Z różnych przyczyn uzasadnione jest, aby stopień tego zaangażowania był, jak już wcześniej wspomniano, wyższy w przypadku województw i miast, na terenie których funkcjonują publiczne uczelnie zawodowe, natomiast niższy w przypadku powiatów. Jeśli współfinansowanie miałyby ogółem wynosić 30% to racjonalny wydaje się podział tego odsetka w następujący sposób: samorządy województw – 15%, samorządy powiatów – 5%, samorządy miast – 10%. W świetle dokonanych obliczeń takie rozwiązanie nie nadwyrężyłoby budżetów samorządowych, nawet w sytuacji, gdyby w ślad za ustawowym obowiązkiem przekazywania środków budżetowych omawianym uczelniom nie popłynęłyby adekwatne środki finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego z budżetu państwa, co w kontekście dotychczasowych doświadczeń wydaje się wysoce prawdopodobne⁷. Mając natomiast na uwadze aktualną strukturę subwencji dla uczelni objętych analizą (składnik studencki – 50%, składnik kadrowy – 40%, składnik absolwencki – 5%, składnik przychodowy – 5%) i strukturę kosztów tych uczelni, w której około 76% stanowią wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, można stwierdzić, że środki z budżetu państwa powinny zapewniać wypłatę wynagrodzeń nauczycielom akademickim i pracownikom niebędącym nauczycielami, natomiast środki z budżetów samorządowych powinny stanowić pokrycie pozostałych kosztów, w tym utrzymania infrastruktury i remontów. Proponowane zmiany w finansowaniu publicznych uczelni zawodowych zostały przedstawione w formie modelu zaprezentowanego na rys. 1.

---

⁷ W latach 2011-2018 średnia wysokość dotacji otrzymywanej przez poszczególne publiczne uczelnie zawodowe z budżetu państwa wynosiła 16,1 mln zł. W tym samym okresie średnia wysokość dochodów budżetowych województw, powiatów i miast, na terenie których funkcjonują analizowane uczelnie była równa, odpowiednio, 1 013,3 mln zł, 84,1 mln zł i 331,7 mln zł. Zgodnie z przyjętym założeniem w zakresie współfinansowania publicznych uczelni zawodowych przez jednostki samorządu terytorialnego (15% województwa, 5% powiaty, 10% miasta), realne obciążenie finansowe dla budżetów tych jednostek kształtowałoby się zatem na poziomie średnio od 0,25% do 1,25% rocznego budżetu w przypadku województw (w zależności od liczby uczelni zlokalizowanych na terenie województwa), około 1% w przypadku powiatów i około 0,5% w przypadku miast. W ujęciu bezwzględnym byłyby to rocznie, odpowiednio, od 2,4 mln zł do 12 mln zł (w zależności od liczby uczelni na terenie województwa), 0,8 mln zł i 1,6 mln zł. Co prawda kwoty te są niemałe, ale należy mieć na uwadze fakt, że dużo większe kwoty są obecnie przeznaczane przez jednostki samorządu terytorialnego na funkcjonowanie na ich terenie placówek oświatowych.

Rysunek 1. Postulatywny model finansowania publicznych uczelni zawodowych

Źródło: Opracowanie własne.

3. WARUNKI I RYZYKO WDROŻENIA ZMIAN W FINANSOWANIU PUBLICZNYCH UCZELNI ZAWODOWYCH

Warunkiem implementacji zaproponowanych zmian, zgodnie z którymi częściowe finansowanie publicznych uczelni zawodowych ze środków budżetowych samorządów miałyby charakter obligatoryjny, wymagałoby znowelizowania kilku aktualnie obowiązujących ustaw i rozporządzeń regulujących funkcjonowanie sektora szkolnictwa wyższego i sektora samorządowego. Chodzi w szczególności o modyfikacje następujących aktów prawnych:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym;
- ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa;
- ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu

terytorialnego;

- ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;
- rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 września 2019 r. w sprawie sposobu podziału środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego znajdujących się w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz na zadania związane z utrzymaniem powiatowych statków szkolnych i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych kadr powiatowych.

Prawdopodobnie łatwiejsze do wprowadzenia byłyby zmiany w aktach prawnych poświęconych szkolnictwu wyższemu, polegające na wskazaniu nowego źródła przychodów publicznych uczelni zawodowych w postaci subwencji z budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Uszczegóławiając, konieczne byłoby zmodyfikowanie art. 372 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w którym zapisano, że jednostka samorządu terytorialnego, związek jednostek samorządu terytorialnego lub związek metropolitalny może przyznać uczelni środki finansowe na wykonywanie podstawowych zadań (ewentualnie dodanie nowych przepisów dotyczących wyłącznie publicznych uczelni zawodowych), a także skorygowanie niektórych przepisów ujętych we wspomnianym wyżej rozporządzeniu.

Bez wątpienia zdecydowanie trudniejsze byłoby wprowadzenie zmian w aktach prawnych poświęconych jednostkom samorządu terytorialnego, polegających na poszerzeniu zakresu ich zadań o sprawy odnoszące się do publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego oraz zwiększeniu ich dochodów w związku z nałożeniem na nie obowiązku współfinansowania funkcjonujących na ich terenie publicznych uczelni zawodowych. Przechodząc do szczegółów, konieczne byłoby zmodyfikowanie przynajmniej następujących przepisów w ustawach samorządowych (ewentualnie dodanie nowych przepisów dotyczących miast, powiatów i województw, na terenie których funkcjonują publiczne uczelnie zawodowe):

- art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w którym wskazano, że zadania własne gminy obejmują sprawy edukacji publicznej;
- art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, w którym wyszczególniono edukację publiczną jako jedno z zadań powiatu;
- art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie woje-

wództwa, w którym stwierdzono, że edukacja publiczna, w tym szkolnictwo wyższe należą do zadań o charakterze wojewódzkim;

a także skorygowanie niektórych przepisów ujętych w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. W związku z poszerzeniem zakresu działania niektórych jednostek konieczne byłoby bowiem zapewnienie im odpowiednich środków finansowych. Za uzasadnione należałoby zatem uznać zwiększenie ich dochodów własnych lub subwencji ogólnej⁸. W przypadku dochodów własnych najbardziej predestynowane do zwiększenia wydają się udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (art. 4 ust. 2, art. 5 ust. 2, art. 6 ust. 2) oraz podatku dochodowego od osób prawnych (art. 4 ust. 3, art. 5 ust. 3, art. 6 ust. 3), natomiast w przypadku subwencji ogólnej najbardziej logiczne wydaje się zwiększenie jej części oświatowej (art. 7 ust. 1 pkt 4)⁹.

Wdrożenie zaproponowanych zmian wiąże się z pewnym ryzykiem dla uczelni. Ryzyka tego można upatrywać w ewentualnym upolitycznieniu procesu podziału środków z budżetów województw dla poszczególnych szkół wyższych funkcjonujących na ich terenie. Mimo, że problem ten wydaje się być dość realny to należy pamiętać, że samorządy województw z powodzeniem rozdysponowują obecnie znaczne środki finansowe w ramach programów unijnych, a w szczególności w ramach regionalnych programów operacyjnych. Wypracowane w tym zakresie procedury i przepisy mogłyby być stosowane w odniesieniu do podziału subwencji dla publicznych uczelni zawodowych. W celu uproszczenia procedury podziału subwencji z budżetu województwa, a jednocześnie ograniczenia ryzyka jej upolitycznienia, najlepszym rozwiązaniem wydaje się jednak podjęcie przez sejmik lub zarząd województwa stosownej uchwały, która za pomocą odpowiedniego algorytmu precyzyjnie określałaby sposób podziału

⁸ Przyznawanie dotacji celowych z budżetu państwa jednostkom samorządu terytorialnego, na terenie których funkcjonują publiczne uczelnie zawodowe *de facto* oznaczałoby brak jakichkolwiek zmian jeśli chodzi o zasady finansowania analizowanych szkół wyższych.

⁹ Nie można wykluczyć, że oprócz wyszczególnionych wyżej przepisów wymagających nowelizacji, nieznacznych korekt i modyfikacji wymagałyby również inne powszechnie obowiązujące akty prawne, choć zapewne w marginalnym stopniu. Wśród aktów tych należałoby wymienić m.in.: ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Pewne jest natomiast to, że wprowadzenie jakichkolwiek zmian w aktualnie obowiązujących przepisach prawnych wymagałoby woli politycznej ze strony ustawodawcy. Zważywszy na konieczność zreformowania systemu szkolnictwa wyższego w Polsce oraz obserwowaną w ostatnich latach dużą determinację ustawodawcy we wprowadzaniu dość daleko idących zmian w różnych aspektach funkcjonowania państwa można jednak przypuszczać, że możliwości wdrożenia zaproponowanych zmian są większe i bardziej realne niż kiedykolwiek wcześniej.

subwencji dla publicznych uczelni zawodowych funkcjonujących na obszarze województwa. W dalszej perspektywie należałoby natomiast rozważyć wprowadzenie zasady kontraktowania usług edukacyjnych, przy czym kilkuletnie kontrakty, stanowiące swoiste wynagrodzenie dla uczelni z tytułu wykonywania zadania publicznego, byłyby zawierane między samorządami województw a publicznymi uczelniami zawodowymi po przeprowadzeniu negocjacji uwzględniających regionalne i lokalne potrzeby edukacyjne. Takie rozwiązanie jest obecnie z powodzeniem stosowane w Niemczech, Austrii i Francji¹⁰.

PODSUMOWANIE

Do wszelkich zmian w systemie szkolnictwa wyższego należy podchodzić w sposób przemyślany i ostrożny, gdyż niewłaściwe decyzje mogą mieć daleko idące negatywne konsekwencje w długim okresie. W związku z tym, z pewnością dożą ostrożności należy podchodzić również do zaproponowanych w niniejszym artykule zmian w finansowaniu publicznych uczelni zawodowych. Z rozmów systematycznie prowadzonych przez autora z rektorami i prorektorami niektórych uczelni wynika, że zmiany te wywołują kontrowersje, a niekiedy nawet sprzeciw. Opór wobec włączenia środków budżetowych samorządów w system finansowania publicznych uczelni zawodowych argumentowany jest, z jednej strony, obawą przed upolitycznieniem tych szkół wyższych, w szczególności ze strony samorządu województwa, z drugiej natomiast chęcią zachowania autonomii przez te uczelnie. Rozumiejąc argumentację władz poszczególnych uczelni i szanując prezentowany punkt widzenia, należy jednak postawić kluczowe pytanie: czy publiczne uczelnie zawodowe powinny być wyłącznie instrumentem polityki interregionalnej prowadzonej przez państwo, czy również, w pewnym zakresie, instrumentem polityki intraregionalnej prowadzonej przez województwa? Zdaniem autora, zaproponowane zmiany w finansowaniu pozwoliłyby na szersze i silniejsze włączenie omawianych szkół wyższych w system regionalny i lokalny, a tym samym na zwiększenie ich roli w kreowaniu procesów rozwojowych w miastach, powiatach i podregionach, na terenie których są zlokalizowane.

---

¹⁰ Ciekawym rozwiązaniem zastosowanym w ostatnim czasie w Polsce było natomiast stwierdzenie przez samorząd województwa, w przypadku ubiegania się przez uczelnie o dotacje z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, czy planowane przez nie działania są zgodne ze strategią rozwoju województwa lub jego strategiami dziedzinowymi/branżowymi.

Literatura

Bednarczyk-Płachta Agnieszka. 2016. *Status szkoły wyższej jako podmiotu administracji publicznej*. Warszawa: Wolters Kluwer.

Draus Jan. 2014. Państwowe wyższe szkoły zawodowe z perspektywy 15-lecia. [w:] *Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe w Polsce. Dokonania, Stan obecny, Perspektywy*, red. Mieczysław Adamowicz, 33-36. Białą Podlaska: Wydawnictwo Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.

GUS. 2017. *Szkoły wyższe i ich finanse w 2016 r.* Warszawa.

MNiSW. 2008. *Projekt założeń reformy systemu nauki i szkolnictwa wyższego*. Warszawa.

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 września 2019 r. w sprawie sposobu podziału środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego znajdujących się w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz na zadania związane z utrzymaniem powietrznych statków szkolnych i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych kadr powietrznych. Dz.U. 2019, poz. 1838.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Dz.U. 1990, Nr 16, poz. 95 z późn. zm.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Dz.U. 1998, Nr 91, poz. 578 z późn. zm.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Dz.U. 1998, Nr 91, poz. 576 z późn. zm.

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Dz.U. 2003, Nr 203, poz. 1966 z późn. zm.

Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Dz.U. 2006, Nr 227, poz. 1658 z późn. zm.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Dz.U. 2009, Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Dz.U. 2018, poz. 1668 z późn. zm.

Zimny Artur. 2017. *Publiczne uczelnie zawodowe w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego w Polsce*. Warszawa: CeDeWu.